

Helsingfors den 14 Sept.

Litteratur.

Charles Darwin. *Om arternas uppkomst genom naturligt urval, eller de bäst utrustade rasernas bestånd i kampen för tillvaron.* Öfvers. från femte orig. uppl. af A. M. Selling. Förra hälften, 224 pg. 8:o. Stockholm 1870, Hierta.

Våra läsare äro redan förtrogne med grunddragen af Darwins lära om arternas uppkomst och inbördes förhållanden. Förevarande arbete är ett sammandrag eller en öfversigt, som forskaren för ett årtionde tillbaka utgaf, i akt och mening att ofentliggöra den tanke, hvilken ledt honom under hans mångåriga forskningar och hvilken han såg allt säkrare bevisad i och genom de hopade massorna af fakta. Allt sedan 1837 hade han varit upptagen af frågan om arternas uppkomst, detta mysteriens mysterium, hvilket han hoppades såsom han säger, "kunna i någon mån belysa genom ett ihärdigt hopsamlade och öfvervägande af alla de fakta, som möjligen egde något sammanhang med frågan". Den utomordentliga mängden af iakttagelser från alla den organiska naturens områden, som han sökt tillhopa ur otaliga meddelanden, men äfven till stor del sjelf verkställt, bevitna huru troget han fasthållit sin plan under loppet af en half människoålder.

Med anledning af en publikation af en annan naturforskare, gående i samma riktning som hans forskning, beslöt han att ur sina manuskript göra ett utdrag, bestående af konklusionerna jemte ett och annat faktum, mera för exemplens än för bevisningens skull, besparande den fullständiga bevisningen med sina listor och citater till det stora kardinalarbetet, hvaraf ock 1868 de två första tomerna utkommo. Utdraget, som här nu meddelas i svensk öfversättning, innehåller följande 13 kapitel: *Arternas förändring i kulturtillståndet; Arternas förändring i naturtillståndet; Kampen för tillvaron; Det naturliga urvalet; Lagarna för variationen; Svårigheter för teorin; Instinkt; Bastardbildning; Våra geologiska kunskapers ofullständighet; Organismernas successiva uppträdande i olika geologiska perioder; Deras geografiska utbredning; och Deras klassifikation.* De tvenne tomerna af det stora arbetet utgöra den fullständiga behandlingen af första kapitlet, djurens och växternas förändringar i naturtillståndet, och hinner den redan ålderstigne forskaren utföra det hela i sådan skala, blir hans verk ett jättearbete, till dimensioner liksom till syftning ojemnförligt på naturforskningens område.

Då Darwins lära först framträdde, hörde man från de spekulativa filosofernes sida det yttrande, att åsikten om arternas inbördes relation och utveckling, den högres ur den lägre, icke var någonting nytt för dem. Delvis låter sig detta också säga, ty redan en ytlig betraktelse af skapnaden och byggnaden hos naturens skilda arter, släkten och ordningar kunde frambringa föreställningen om det hela som en organisation, hvari arter och släkten intogo sina platser och fyllde sina ändamål, eller ock tedde de sig som ett sammanhängande helt med människoslägtet som den fulländade gestaltning, hvartill de lägre släktena utgjorde mer eller mindre ofärdiga utkast och förberedelser. Men denna betraktelse, till hvilken man med någon fantasi lätteligen kunde komma, lät för resten arterna vara utaf hvarandra oberoende och befattade sig icke med deras historia eller uppkomst. Med det enas utveckling ur det andra menades här en utveckling i tanken mer än i verkligheten. Art och slägte var här någonting fast, ifrån tidens begynnelse bestående former inom hvilka individerna uppstodo och förgingos. Liksom Darwins åsigt är vunnen med en helt annan forskningsmöda och bevisad genom en helt annan metod, så har den ock en annan bärvidd. Utveckling vill hos

honom säga, att arterna i tiden utvecklats sig ur samfalta rötter, eller så, att, om vi se bakut i tiden, de, som vi nu kalla arter under ett slägte, konvergera till en gemensam form som då bars af en art, den der jemnte andra arter bildade ett slägte. Formerna äro här icke fasta och ursprungligen gifna, utan föränderliga och förbätterliga. Den utväg naturen begagnar till en sådan stegring eller förbättring kallar Darwin *det naturliga urvalet under kampen för tillvaron.*

Då det stora antalet individer, som framfödas hvarje art, icke kunna fortfarande blifva vid lif och i följd deraf kampen för tillvaron upphörligen förnyas, så följer, att en individ, som helt obetydligt afviker från de öfriga, men som kan hafva direkt fördel af denna lilla olikhet, alltid har mera utsigt att bibehålla sin tillvaro under mångfaldiga och föränderliga lefnadsvilkor, och därför blir *af naturen utvald.* Enligt den stränga ärlighetslagen sträfvar alltid en sådan af naturen utvald varit att fortplanta sin nya och afvikande form.

Det var under en resa i Sydamerika som första tanken till hans arbete uppstod hos forskaren, men derjemte erkänner han att den högtdrifna odlingen af djur och växter uti England gaf honom i första hand medel för forskningen. Mer än någonstädes stod honom här en massa erfarenhetsrön och insigter beträffande de tama djurarternas och kulturväxternas förändring till buds, och det vill syvas, som om metoden att genom urval till afvel förändra raserna planmässigt och drifva deras utveckling i viss riktning, genom att sorgfälligt fortplanta de goda karakterstecknen, gett honom klaven till hans lära, det urval som i smått träffas af människor vid hennes skötsel af husdjuren och plantorna, bestrifves i stort, på ett långt fullständigare och säkrare sätt af naturen. Om således Darwins lära blir så epokgörande som man har anledning tro, så blir det framdeles lätt att härleda densamma ur den specifika riktningen hos odlingen i hans hemland. Äfven framställningen, som i många stycken är äkta engelsk, förutsätter en viss förtrogenhet med hithörande områden af den engelska kulturen.

Läsaren får för öfrigt bereda sig på en viss ansträngning för att följa framställningen i förevarande utdrag. Man kunde karakterisera Darwins metod som den statistiska, och då den egentliga statistiken här saknas, blir bevisningen icke rätt tydlig. Hans framställning är dessutom mera utmärkt genom noggrant och försigtigt uttryckssätt än genom naturlig lätthet och klarhet. Det kan emellertid löna mödan att taga reda på denna lära, ty om man får döma af de rörelser hon redan åstadkommit på områden långt utom den egentliga naturalhistorien, är hon bestämd att öfva en genomgripande inverkan på hela vårt åskådningssätt. Om det blir bevisadt att människoslägtet är frukten af en naturlig utveckling, så torde det ligga nära tillhands att människans föreställningar och begrepp också äro det.

Alexander Dumas (den äldre). *Minna husdjurs historia.* Öfvers. af E—e. 254 p. 8:o, Stockholm 1871; Askerberg; pris 2 rdr.

Det kan vara pikant nog, att efter Darwins studier af djurlifvet erbjuda läsaren Alexander Dumas' iakttagelser på det hållet. Den fördelen måste man tillerkänna Dumas' historier, att de alldeles icke kräva någon ansträngd läsning. Det var icke hans mening att bestå någonting af eftertanke eller ens mycket af sina känslor då han 1858, sedan "Memoirerna" blifvit expedierade, satte sig att prata smått om de hundar, apor, colibris, steglitsor, vaktlar, negergossar och andra djur, hvilka samlat sig på hans egendom i Marlytrakten. Ur några obegagnade vrår af sitt enorma minne tog han de likgiltigaste små händelser, som tillfört honom det ena eller andra djuret, en eller annan anekdot, som kunde anknytas vid dem, eller ock blott lösas infällen, hvilka något begagnadt ord gaf vid handen, och sammansat